

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 278 | Tarih 13-19 Ekim

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 109 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020’de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç’tan bir haber alınamadı. Tunç’un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

15 Ekim: İstanbul Kadıköy’de KYK burslarının en az asgari ücretin yarısına çıkarılması ve öğrenci kredi borçlarının silinmesi talebiyle protesto düzenleyen Öğrenci Kolektifleri üyesi dokuz kişi gözaltına alındı. Öğrenciler, hükümetin tasarruf politikalarını eleştirerek “tasarrufu üniversitelerden değil saraydan yapın” çağrısında bulundu.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

14 Ekim: Gazeteci ve çevre aktivisti Hakan Tosun (50), İstanbul Esenyurt’ta uğradığı saldırı sonucu hayatını kaybetti.

14 Ekim: Akademisyen ve yazar Emrah Gülsunar, sosyal medyada “bir diktatörlüğü devirmek için yabancı yardımı istemek meşru olabilir mi” sorusunu içeren bir anket paylaştığı gerekçesiyle tutuklandı. Gülsunar, paylaşımın Türkiye değil Venezuela’daki siyasi duruma atıf yaptığını söyledi.

17 Ekim: Bir Türk mahkemesi, “Basel” adıyla bilinen sosyal medya fenomeni Bekir Aslan’ı, sol gruplara ve protestolara atıf yapan üç paylaşım nedeniyle “terör propagandası yaymak” suçundan 1 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırdı.

18 Ekim: RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, YouTube’daki “sokak röportajı” kanallarına “karamsarlık yaymak ve kamuoyunu manipüle etmek” suçlamasıyla yasal işlem başlatılacağını açıkladı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

14 Ekim: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2016 darbe girişimi sonrası Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla gözaltına alınan 137 kişinin, yeterli gerekçe olmaksızın tutuklanması nedeniyle AİHS’nin 5. maddesinin ihlal edildiğine hükmetti ve her birine 3.000 avro tazminat ödenmesine karar verdi.

14 Ekim: AİHM, 2023 tarihli Yalçınkaya kararı dosyasıyla benzer içerikte 4.800 başvuruyu daha Ankara’ya bildirdi;

Türkiye'ye bildirilen toplamda 10.800 dosya bulunmaktadır.

17 Ekim: Diyanet İşleri Başkanlığı, 2023'te Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın mitingine cemaatleri seferber etmeyi reddeden imam Yusuf Kılıç'a, mahkemenin önceki cezayı iptal etmesine rağmen yeniden disiplin cezası verdi.

KÜRT AZINLIK

15 Ekim: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Kürt siyasetçi Aysel Tuğluk'un siyasi çoğulculuğu bastırmak amacıyla hukuka aykırı biçimde tutuklandığına hükmetti. Türkiye'nin Tuğluk'a 17.500 avro tazminat ve masraf ödemesine karar verdi.

16 Ekim: Mersin'in Toroslar ilçesinde DEM Parti binasına taşlı saldırı düzenlendi. Olayda yaralanma olmazken, bina hasar gördü.

DİĞER AZINLIKLAR

14 Ekim: Almanya merkezli Dersim Kültür ve Tarih Merkezi Başkanı Ahmet Canpolat, babasının cenazesine katılmak için geldiği İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı'nda 11 saat gözaltında tutulduktan sonra sınır dışı edildi. Dernek, olayı 1937-38 Dersim katliamına dair araştırmalarıyla bağlantılı, siyasi saikli bir eylem olarak nitelendirdi.

CEZAEVİ KOŞULLARI

16 Ekim: Türk savcılığı, 2016'daki gözaltısı sonrası vücudunda darp izleri tespit edilen eski korgeneral İlhan Talu'nun işkence iddialarını, "personel yetersizliği" ve "o günün koşulları" gerekçesiyle reddetti.

16 Ekim: Türk makamları, felçli ve demans hastası 76 yaşındaki Yusuf Çağlayan'ı Gülen hareketiyle bağlantı iddiasıyla cezaevine gönderdi.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

16 Ekim: Türk savcılığı, 2016'daki gözaltısı sonrası vücudunda darp izleri tespit edilen eski korgeneral İlhan Talu'nun işkence iddialarını, "personel yetersizliği" ve "o günün koşulları" gerekçesiyle reddetti. A

16 Ekim: Türk makamları, felçli ve demans hastası 76 yaşındaki Yusuf Çağlayan'ı Gülen hareketiyle bağlantı iddiasıyla hapse attı.

CİNSİYET TEMELLİ HAKLAR

15 Ekim: Türkiye hükümeti, "biyolojik cinsiyete aykırı" cinsiyet kimliklerinin veya eşcinsel evlilik törenlerinin kamuya açık biçimde tanıtılmasını veya tasvir edilmesini dört yıla kadar hapisle cezalandıracak bir yargı reformu hazırlıyor.

16 Ekim: İktidardaki AKP ve müttefiki MHP, DEM Parti'nin, geçen yıl Van Gölü'nde cesedi bulunan 21 yaşındaki öğrenci Rojin Kabaiş'in ölümünü araştırma önergesini reddetti. Yeni adli raporda iki erkeğe ait DNA bulunması, cinsel saldırı, örtbas ve yargı ihmali iddialarını yeniden gündeme getirdi.